

Alžběta Morgensternová scénář k audioreportáži

„Moje máti nám vždycky říkala: Vás nemaj rádi, protože jste moc tmaví (Židé).“

Paní Alžběta Morgensternová pochází ze smíšeného manželství. Za druhé světové války byla malým dítětem, které si však všímá svého okolí a nechápe dění kolem sebe. Nechápe, proč nemůže chodit do školy, proč se s ní nechtějí ostatní kamarádit. Na doporučení otcových rodičů se rodina Morgensternů na začátku války přestěhovala do Vlčic. Zde jim na Velikonoce 1943 zapálili dům. *„Já jsem se dozvěděla po válce, kdo ten dům podpálil. Podpálili ho zezadu dva kluci a ten jeden kluk byl německýho policajta z Loštic. Šli zezadu, podpálili to a my jsme nezachránili nic.“*

Rodina byla přestěhována do gerbírny (jednalo se o budovu, kde se vydělávaly kůže) v Lošticích. Nakonec se ani oni nevyhnuli transportu. Odvezen byl nejdříve otec a následně všech pět dětí, ty skončily v Terezíně. Vytržení nejmladšího bratra z náručí je pro paní Alžbětu nejhorší vzpomínkou. *„Když jsme tam přišli, tak nás ostříhali, rozdělili, já jsem o chlapečích nevěděla, kde jsou.“* Za štěstí však lze považovat fakt, že dívky byly umístěny do stejného pokoje. Společně se snažily pochopit, proč je rodiče nechtějí, proč je poslali do tábora.

Když vzpomíná paní Alžběta na pobyt v Terezíně, popisuje světlé okamžiky jako výuku s paní Helenkou, která vedla děti ke zpěvu českých písní, návštěvy bouzovského zvěrolékaře, který jí poskytoval zprávy o bratrech. Mezi stinné stránky života za zdmi tábora patřil hlad, strach, nejistota, nemoci. Ke konci války byly děti vyvezeny za zdi Terezína k Ohři, kde jim byl přidělen úkol. *„My jsme mysleli, jak jsme tam pochodovali, že nás tam chcou utopit. Nevěděli jsme, proč tam jdeme. Potom přijely auta a nás od sebe na tom břehu daly metr a půl. Oni přijeli s těma urnama a my jsme si je podávali.“* Poslední dítě na konci řetězce pak muselo vysypat popel obětí holocaustu do řeky. Jedna z dívek byla krutě potrestaná, protože si chtěla schovat nalezenou urnu s popelem babičky.

Poslední dny války opustily dozorkyně tábor, sestry se rozhodly utéct a vydat se směrem k Lošticím. Přenocovaly v parku v Terezíně, kde je ráno jako zázrakem našel jejich otec. Ten se je vydal hledat poté, co zjistil, že jsou nezvěstné. Společně utíkali do Loštic.

Po válce se rodina přestěhovala do Mohelnice. Rodina však stále nebyla kompletní, postupně otec dohledával své syny. *„A ten nejmladší bratr, ten Pavel, teho jsme našli až v roce 1947. Ten měl úplně jiný jméno. Však když mě zlobil, já mu říkám: Vůbec, a ty jsi náš? To eště nevím.“*

Nalezení humoru v životní zkušenosti, která byla tragická, dokazuje nezdolnost ducha paní Alžběty. Dodnes si však klade stejnou otázku, jakou si klademe i my: Proč?